

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Факультет економіки, управління та інженерії**

Кафедра фінансів

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

«ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

Виконав

студент IV курсу

групи ФК-41

освітнього ступеню «Бакалавр»

напряму підготовки 6.030508

«Фінанси і кредит»

_____ Алмаші Владислав Васильович

Науковий керівник

к.е.н., ст. викладач

_____ Бошота Неля Василівна

Робота допускається до захисту:

Зав. кафедри фінансів

д.е.н., професор

_____ Черничко Т.В.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ.....	6
1.1. Сутність податкової системи держави та основних її елементів ...	6
1.2. Розвиток податкової системи країни: історичний аспект.....	14
1.3. Принципи побудови податкової системи держави	21
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	27
2.1. Аналіз фіскальної ефективності податкової системи України.....	27
2.2. Організація та методи податкового контролю в Україні.....	39
2.3. Аналіз системи оподаткування підприємницької діяльності на прикладі ПАТ “Мукачівський завод “Точприлад”.....	46
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРІОРИТЕТІВ.....	54
3.1. Досвід впроваджених податкових реформ у зарубіжних країнах.....	54
3.2. Перспективи розвитку податкової системи в контексті євроінтеграційної стратегії України.....	61
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми. Основою стабільного функціонування національної економіки є податкова політика, яка має бути сформована на нових засадах, зорієнтована не лише на зовнішні чинники, а базуватися на обґрунтованих внутрішніх детермінантах, що впливають на структуру податкової системи, адміністрування податків, механізм їх розрахунку та справляння. Нині проголошений урядом України євроінтеграційний курс потребує реальних кроків, зокрема заходів щодо реформування, модернізації й підвищення ефективності розвитку і конкурентоспроможності податкової системи. Із вибором євроінтеграційного вектора економічного розвитку актуалізувалася необхідність дослідження проблеми удосконалення податкової системи України в контексті умов підписаної Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС), що підвищило науковий інтерес до визначення подальших пріоритетів розвитку економіки, в умовах погіршення економічної та фіскальної ситуації.

Особливості розвитку оподаткування у країнах ЄС та податкової гармонізації, формування і реалізації податкової політики в Україні, можливості адаптації європейського досвіду реформування податкової системи висвітлені у працях вітчизняних вчених-економістів: І. Алексеєва, В. Андрущенко, В. Баранової, Д. Ваньковича, З. Варналія, В. Вишневського, В. Геєця, О. Грабчук, О. Грін, О. Данілова, Н. Демчишака, О. Десятнюк, Т. Єфименко, Ю. Іванова, М. Карліна, В. Кміть, О. Ковалюка, Т. Кошук, А. Крисоватого, М. Крупки, М. Кульчицького, В. Опаріна, Ю. Пасічника, Р. Паславської, І. Педь, О. Підхомного, К. Швабія, Н. Швець, С. Юрія та ін.

Проте у дослідженнях вітчизняних науковців не досягнуто єдиного підходу щодо напрямів реформування податкової системи України в умовах міжнародної інтеграції загалом та її складової частини

євроінтеграції зокрема. Недостатньо дослідженими залишаються питання, пов'язані з модернізацією вітчизняної податкової системи, її адаптацією до європейського економічного простору з урахуванням тенденцій, особливостей і наслідків реалізації новітніх податкових реформ у країнах ЄС, можливостей застосування сучасних механізмів оподаткування.

Мета та завдання дослідження. Метою дипломної роботи є поглиблення теоретичних основ формування та розвитку податкової системи України в контексті євроінтеграції.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- поглибити теоретичні основи формування податкової системи і її структурних елементів;
- визначити періодизацію розвитку податкової системи та євроінтеграційних процесів в економіці України;
- висвітлити роль податкової системи у формуванні фіскальної політики держави;
- обґрунтувати принципи реалізації податкової політики України в контексті фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку;
- виокремити основні структурні компоненти розвитку податкової системи України і країн ЄС.

Об'єктом дослідження є процес формування та функціонування податкової системи держави.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади розвитку податкової системи України в умовах євроінтеграції.

Методи дослідження. У дипломній роботі були використані як загальнонаукові, так і емпіричні методи досліджень: теоретичного узагальнення, класифікації; історичний і діалектичний – при дослідженні теоретичних аспектів розвитку податкової системи; метод наукового

абстрагування – з метою узагальнення понятійного апарату дослідження; методи системного підходу, аналізу і синтезу – при дослідженні структури податкової системи, виділенні її принципів та розробленні концепції розвитку; статистичні методи – для наочного відображення та аналізу динаміки податкових надходжень в економіці України, тенденцій змін податкового законодавства; метод порівняння – для вивчення можливостей і обґрунтування напрямів імплементації іноземного досвіду гармонізації податкового законодавства у вітчизняну практику.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України у сфері оподаткування, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених з теорії, методології та функціонування податкової системи, матеріали науково-практичних конференцій, звіти, інформаційно-аналітичні та статистичні матеріали Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства соціальної політики, Державної служби статистики України.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 12 таблиць і 6 рисунки.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі узагальнено теоретичні положення щодо формування стратегії розвитку податкової системи України в умовах євроінтеграції. На цій основі обґрунтовано стратегічні напрями щодо підвищення її ефективності з метою забезпечення сталого розвитку та податкової безпеки України під впливом фінансової глобалізації.

За результатами проведеного дослідження сформульовано такі висновки.

Теоретичне узагальнення та дослідження еволюції наукових поглядів на сутність поняття податкова система дали змогу стверджувати, що вона є дієвим інструментом реалізації соціальної й економічної політики в країні, формування та розподілу фінансових ресурсів для виконання функцій держави. Оподаткування охоплює міжсуб'єктні відносини в межах окремої країни, і має зв'язок з діяльністю міждержавних об'єднань. У податковій гармонізації (всередині країни і у міждержавних стосунках) ключовими є суб'єкти оподаткування з різними фіскальними інтересами – носії податку, платники податку, держави, міждержавні об'єднання. З огляду на це, саме гармонізація

оподаткування є шляхом, узгодження податкових інтересів суб'єктів, одночасно з підвищенням ефективності податкового адміністрування, регулюючої та фіскальної функцій справляння податків.

Проведений ретроспективний аналіз становлення та розвитку податкової системи в Україні дав змогу розвинути розуміння еволюційного характеру розвитку й складність і суперечливість цього процесу. Ринкова трансформація економіки, розвиток податкової системи України в умовах євроінтеграції економічних відносин зумовили необхідність її адаптації до міжнародного рівня. Одним із ефективних засобів збільшення податкових надходжень до державного бюджету є механізм упровадження комплексу дій щодо формування відповідного інституційного середовища для розвитку

національної податкової системи.

Формування та провадження податкової політики України має відбуватися з урахуванням розвитку інституційного середовища на основі критеріїв: компромісність (збалансування інтересів учасників перерозподільних відносин); компліментарність податкових змін (їх узгодження з іншими законодавчими нормами та наполегливе адміністративне супроводження для впливу на неформальні практики господарювання, пропагування позитивних наслідків новацій); відмова від радикальних податкових ініціатив, які породжують загрозу значних фіскальних втрат у результаті неможливості швидкої реакції на них економічних суб'єктів; стабільність і гнучкість.

Побудова національної податкової системи стикається з рядом проблем, зокрема, – нерівномірний розподіл податкового навантаження між різними категоріями платників податків. Зазначене істотно деформує податкову систему, що робить її суспільно несправедливою та соціально неадекватною. Безумовно, що у сфері оподаткування абсолютно задовольнити інтереси всіх учасників неможливо. Оптимальне поєднання – реалізувати наміри держави, пристосувати фіскальний режим до підприємництва, максимально забезпечити соціальні ідеали справедливості та суспільного добробуту.

Для забезпечення розвитку національної економіки та зростання добробуту громадян податкова система повинна перебувати в процесі трансформації з урахуванням вітчизняного та світового досвіду, вимог часу та розвитку національної економіки.

Серед наявних недоліків у функціонуванні вітчизняної податкової системи основними є: наявність неоптимальної структури прямих та непрямих податків, відсутність стабільної і чіткої нормативно-законодавчої бази, складність процедур адміністрування податків та непрозорий контроль їх використання, недостатньо ефективна робота контролюючих органів у

сфері оподаткування.

Підвищення ефективності податкової системи України вимагає:

– посилення стимулюючої ролі прямих податків шляхом застосування обґрунтованої диференціації податкових ставок та податкових пільг як одних з основних способів податкового регулювання діяльності підприємств реального сектору;

– забезпечення стабільності податкового законодавства з максимально чітким і несуперечливим формуванням норм податкового права;

– спрощення процедур адміністрування податків та підвищення прозорості контролю їх використання;

– підвищення ефективності роботи контролюючих органів із посиленням контролю над платниками податків, які умисно приховують об'єкти від оподаткування, та рівня відповідальності за податкові правопорушення. Реалізація вказаних заходів підвищить ефективність функціонування вітчизняної податкової системи, що дасть можливість активізувати господарську діяльність суб'єктів господарювання, забезпечити динамічне економічне зростання з підвищенням рівня та якості життя населення.

Реалізація обґрунтованих пропозицій та рекомендацій побудови податкової системи принципово нової якості, сприятиме наповненню Державного бюджету України, гарантуватиме сталість фінансової системи, вирішення надскладних соціальних завдань, підвищення обороноздатності країни та економічної незалежності в умовах євроінтеграції.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>